

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 14. avgusta 1861.

Razstava v Londonu.

Leta 1851 je bila v Londonu prva velika razstava kmetijskih pridelkov in obertniških izdelkov, ktere se je udeležil skor vës svet. Tudi mi Slovenci iz Krajskega, Štajarskega, Koroškega itd. smo poslali marsiktero reč v tadanjo razstavo. Anglež je prebrisana glava. Lever piše v svoji knjigi *), da „Angleži niso pozabili, koliko imenitnih stvari (kmetijskih pridelkov in obertniških izdelkov) so Avstrijanci priterali leta 1851 v London; nikdo ni mislil, da pohlevna Avstrija ima takošne zaklade; zato pričakujejo v razstavi prihodnjega leta 1862 še veliko več reči viditi, ker v 10 letih se je gotovo marsikaj zboljšalo, marsikaj novega iznajdlo.“

V prihodnjem letu 1862 bo spet razstava v Londonu. C. kr. ministerstvo narodnega gospodarstva je iz Dunaja c. kr. deželnim poglavarstvom, obertniškim in kupčijskim zbornicam in pa kmetijskim družbam vseh dežel našega cesarstva že razposlalo povabila, naj začnejo priprave delati, da se londonska razstava razglasi po vseh deželah in pa fabrikanti, obertniki, rokodelci, kmetijski gospodarji opomnijo razstave, v kateri se bo to, kar bojo poslali, ako je kaj vredno, razglasilo po celem svetu in potem pot odperla kupčiji sëm ter tjè.

Kakor druge kmetijske družbe je tudi naša prejela od c. k. deželnega poglavarstva povabilo, naj se združi z obertniško in kupčijsko zbornico, da bode tudi krajnska, kakor štajarska, koroška, isterska, goriška in vsaka druga dežela avstrijska nadomestovana v tej razstavi, v kateri bojo vse reči v 4 velike verste razdeljene. V prvo versto spadajo: rudninske, fužinarske in kemijske reči, pridelki za živež (tedaj žita in drugi sadeži) in vina; v drugo mašine vsake baže, mnogotero orodje, muzikalni instrumenti, ure itd.; v tretjo: pavola, predivo, konoplje, svila, volna, kože, kožuhovina, usnje, papir, hišna oprava, železnina, jekleno in nožarsko blago, zlatenina, srebernina itd., lončarsko blago, steklo (glaž) itd., v četrto pa umetniški izdelki malarjev, podobarjev, risarjev, tiskarjev itd.

To je le kratek obris tega, kar se bo v razstavo jemalo, da naši fabrikanti, obertniki, rokodelci, umetniki, kmetijski gospodarji in drugi prevdarijo, kaj bi morebiti imeli v razstavo poslati. Bolj na drobno se bo vse še na znanje dalo, kakor tudi vse to, kar bo treba storiti, da pridejo poslane reči prihodnje leto v razstavo v London.

„Novice“ bojo tudi v tem svojo dolžnost storile in povedale vse svojim bravcom kar bo treba.

Gospodarske skušnje.

(Kako dolgo ostanejo žita kaljive?) Pripoveduje se o koruzi, da so v Peru v grobih Inkovih našli dolgo pred prihodom Evropejcev v Ameriko zerna tursične, ki so jih v egiptiških urnah našli, in so bile vsajene sila rodovitne; pripoveduje se o pšenici iz grobov egiptovskih

mumij, ki je svojo kaljivost več sto let obderžala. Al težko je verjeti, da je to resnica; lahko se pritakne takim rečem sleparija. „Indep. belg.“ terdi, da so goljufni potokazi nalašč med zavitke mumij vtaknili frišnih pšeničnih zern in jih potem radovednim popotnikom za dragi dnar prodali kot prestaro pšenico!

Že L. Vilmorin spričuje po mnogih skušnjah, da — razun ovsa — vse naše žita, če so tudi prav varno spravljene, zgubijo kaljivost, ako so več kot 10 let stare.

To poterjuje po obilnih skušnjah tudi profesor. Fr. Haberlandt. On pravi dalje, da semena naših žit toliko čvrsteje kalijo kolikor bolj mlade so; toliko prej pa zgubijo tudi svojo kaljivo moč. Najhitreje rež zgubi kaljivost; tudi pšenica zgubi že po malo letih svojo kaljivost. Ječmen obderži kaljivost dalje kot pšenica; koruza pa prekosí še ječmen; najdalje se derži oves, ki je kalil tudi še, ko je bil 11 let star.

(Žarkovo sirovo maslo ali puter se naredi spet dobro, ako se na 1 funt putra vzame 2 funta mleka spod krave (ali frišnega mleka) in se oboje skupaj vnovič mede. Sirovo maslo je potem spet tako dobro, da tudi najkočljivši človek ga ne bo mogel zavreči.

Gospodarska novica.

(Svilarstvo v Dalmaciji). „Serbsk. Dnevnik“ nannanja iz Dalmacije o letošnjem pridelku svile (žide) takole: „Tudi pri nas je letos s židnimi červiči slaba bila; bolezen se je prikazala; zato je cena kokonov zlo nizka bila; po 1 gold. 50 kr. so plačevali funt. Letina se je izprva dobro kazala; al poslednji čas se je obrnilo vse na slabo. Nekaj je oplašilo to ljudi, nekaj pa tudi repata zvezda, ki se je kazala na nebu.

(Cukra iz pese) čedalje več delajo avstrijske cukrarnice, katerih je sedaj že 124. Lansko leto so blizo 15 milijonov centov bele sladke pese podelali v cukr, in ker je ta pesa podveržena davku, so te fabrike državi plačale 5 milijonov in 112.000 gold. davka.

(Kmetijska posojilnica) za okrajno pražko se je nedavnej ustanovila; po prošnji podružnice kmetijske je vlada napravo take posojilnice dovolila. Ta posojilnica (Vorschusskasse) bo menda prva v našem cesarstvu za kmetijske potrebe, in bo nekako tako osnovana kakor naša ljubljanska za obertnike in rokodelce. Ona bo dnar na posódo sprejemala in 5 od 100 obresti (činža) plačevala; razposojevala ga pa med svoje družbenike po 6 od 100. Zastaviti ne bo pri tej posojilnici nič treba, ampak ona bo upala poštenim ljudém brez zastave, kar bo mógla. To je pač lepa naprava.

(Rib) je kakor na Nemškem tudi na Angležkem čedalje manj, zlasti lososov (Lachs) pred 50 leti je veljal funt 4 do 5 kr.; zdaj veljá že čez 1 gold.

(Konjskega mesa) se po „Frauend. Blätter“ čedalje več povžije na Dunaji. Blizo 5000 kónj se vsako leto pokolje v mesnicah dunajskih, ki barantajo s tem mesom.

*) „Austria, her position and prospects.“ London 1861.